

درس پژوهی

- ادراک شما از درس پژوهی چیست؟
- دلایل حضور شما در این وبینار چیست؟
- پیامد حضور در پروژه درس پژوهی در عمل چیست؟
- به نظر شما چرا از اجرای درس پژوهی در عمل کمتر استقبال می شود؟
- چگونه می توان نگرش معلمان و عوامل دست اندرکار در امر درس پژوهی را افزایش داد؟

برای بردن پژوهش به مدرسه باید

به تحقق مدرسه پژوهنده و یادگیرنده فکر کنیم!

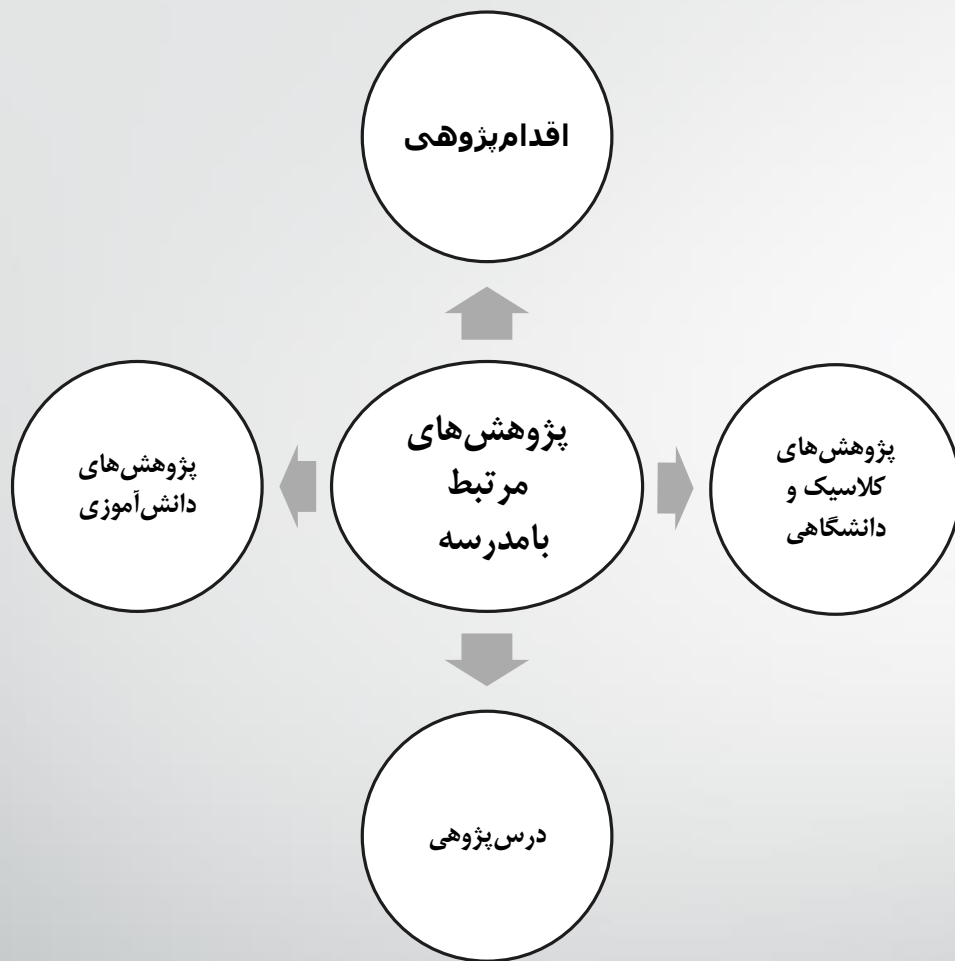
مدارس پژوهنده چه هستند؟

- مدارس پژوهنده در واقع نگاه به مدرسه به عنوان موجودی زنده و سازمانی، هوشیار و دایما در حال یادگیری و رشد است.
- در مدارس پژوهنده هیچ عنصری بی نیاز از یادگیری و پژوهش تلقی نمی شود. همه عناصر معلم، دانش آموز، مدیر، مشاور و سایر کارکنان، پژوهش و یادگیری را وظیفه خود می دانند و در این زمینه بطور جدی احساس نیاز می کنند.

▶ مدارس پژوهنده محل اتصال و تلاقی انواع اشکال پژوهش آموزشی برای پیشبرد اندیشه پژوهش و یادگیری برای همه است .

▶ مدرسه پژوهنده ، فضایی ایجاد می کند تا در آن پژوهش ، خلاقیت و نوآوری برای حل مسایل تشویق شود. این موضوع باعث می شود که مدرسه تبدیل به یک «کارخانه فکر» شود. در چنین فضایی اصل « ما می توانیم » مورد تشویق قرار می گیرد .

▶ در این مدرسه، همواره جریان خروشان از پژوهش، نوآوری ها و فرایندهای جدید برای توسعه یادگیری به چشم می خورد.

مدرسه پژوهنده
محل تلاقی اشکال مختلف
پژوهش آموزشی برای بهبود
تدریس و یادگیری است.

اقدام پژوهی چیست؟

اقدام پژوهی که در زبان انگلیسی **Action Research** خوانده می شود به معنی پژوهش در عمل است.

پژوهش در عمل نوعی از مطالعه و بررسی است که افراد برای تغییر وضعیت نامطلوب و رسیدن به وضعیت نسبتاً مطلوب و در نهایت به سازی کارها در محیط شغلی شان به کار می برند.

مراحل پژوهش در عمل

- قرار گرفتن در شرایط غیر قابل انتظار و مبهم (درگیر شدن با مسأله)
- اقدام در جهت شناسایی مسأله (جمع آوری اطلاعات پیرامون مسأله و علل احتمالی آن)
- تشخیص راه حل های احتمالی و برنامه ریزی برای اجرا
- اجرای هر یک از راه حل های احتمالی (اقدام برای رفع مشکل)
- مشاهده و ثبت اطلاعات (گردآوری اطلاعات)
- تجزیه و تحلیل داده ها
- بررسی نتایج و تشخیص دقیق تر و شفاف تر مسأله در صورت حل نشدن آن
- تشخیص راه حل های جدید و شفاف تر و برنامه ریزی برای اجرای این راه حل ها (شروع سیکل جدید)

مراحل پژوهش در عمل

این سیکل آن قدر ادامه می یابد تا دقیقاً منجر به شناسایی و حل مسأله شود. ریزاقدامات انجام شده در هر مرحله باید دقیقاً برای تکمیل اطلاعات خود، بهره گیری از آن و نقد و بررسی همکاران گزارش شود.

مراحل تهیه طرح اقدام پژوهی

- تنظیم موضوع
- مقدمه و بیان مسأله
- تعریف و تبیین واژه‌ها برای تفهیم بهتر مسأله
- اجرای برنامه
- نتیجه‌گیری
- بیان محدودیت‌ها و مشکلات
- پیشنهادات
- فهرست منابع

زمینه‌های اقدام‌پژوهی در آموزش و پرورش

- چگونگی تدریس یک مفهوم علمی یا موضوع درسی
- کیفیت تولید و نحوه استفاده و به‌کارگیری وسیله‌های آموزشی جهت انتقال مفهوم یا موضوع خاص
- ناهنجاری‌های رفتاری
- بهبود شرایط اداری و فعالیت‌های اجرایی
- شیوه‌های ارزشیابی و امتحانات
- روش‌های اداره مدرسه و محیط‌های آموزشی

تعریف درس پژوهی

درس پژوهی یک رویکرد توسعه حرفه‌ای با پژوهش تیمی در کلاس درس است که طی آن معلمان با یکدیگر برای تدوین طرح درس، اجرا و مشاهده نتایج، در جهت بهبود یادگیری دانش‌آموزان همکاری و مشارکت می‌نمایند.

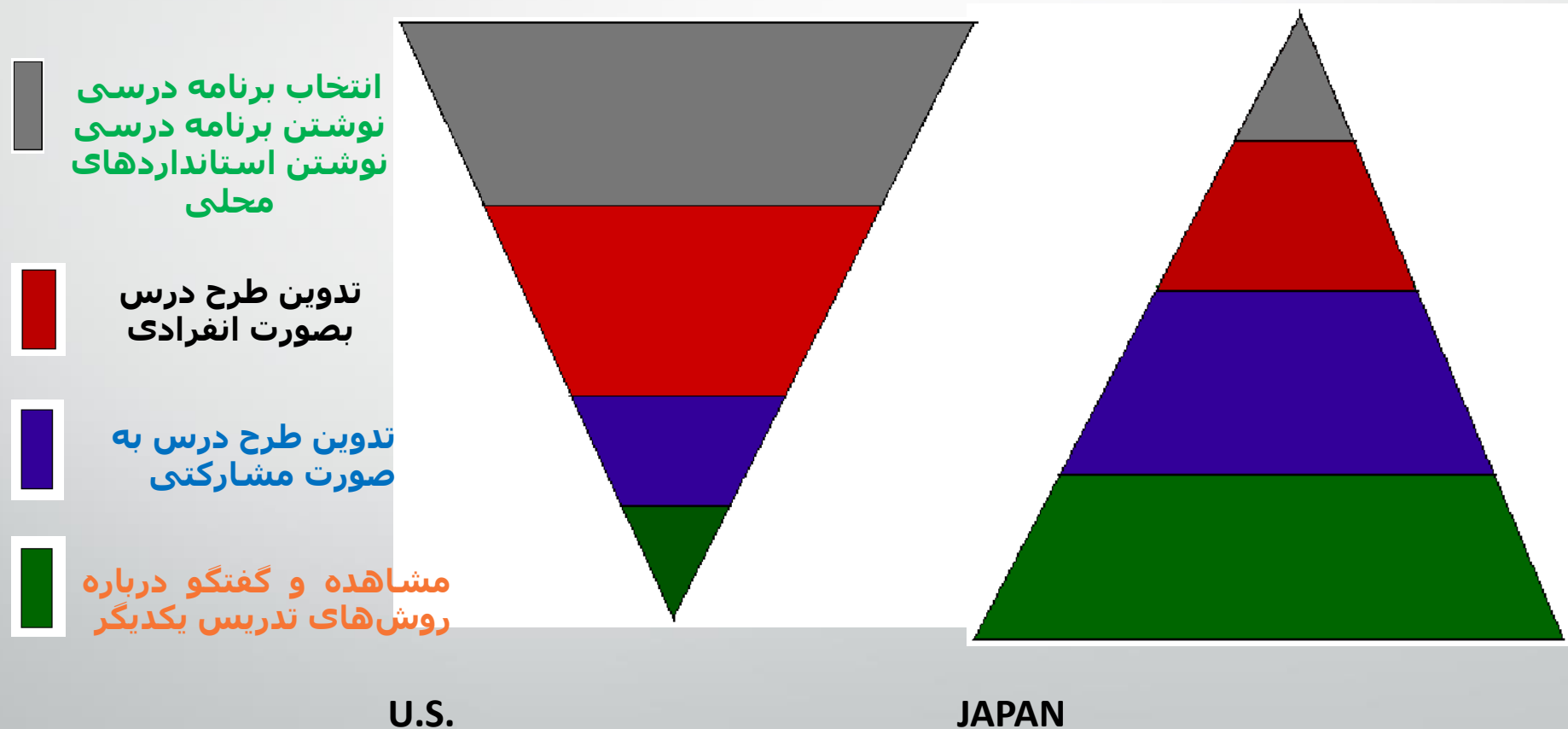
شباهت‌های اقدام‌پژوهی و درس‌پژوهی

- به توسعه و پرورش حرفه‌ای کمک می‌کند.
- مشارکتی است.
- گروهی (تیمی) است (تاکید بر کار جمعی)
- چرخه‌ای (گردشی) است.
- توسط معلم شروع می‌شود.
- پژوهشی است (با سؤال و مسأله‌ای شروع می‌شود).
- به ترویج و گسترش علم کمک می‌کند.
- معلم تازه کار و با سابقه را در کنار هم برای هم‌آموزی و از دگرآموزی دعوت می‌کند.
- نیازمند نقادی فعال و متفکرانه است (تفکر انتقادی).
- زمان و نتیجه (هر دو) مهم است.
- تمرکز بر مسایل واقعی مدرسه و کلاس است.
- تأکید بر کاربرد یافته و نتایج در عمل

تفاوت‌های اقدام‌پژوهی و درس‌پژوهی

درس‌پژوهی	اقدام‌پژوهی
<p>نقطه عزیمت عمل هدف: پرورش حرفه‌ای معلم ماهیت: بازاندیشی (تفکر) بهسازی کلاس درس فقط در کلاس و مدرسه قابل اجرا است. بیشتر ارگانیک و کمتر سیستماتیک خیلی جزئی و محدود است. گروهی (تیمی) است. نیاز به طرح درس و راهنمایی عمل خاصی دارد. تاکید بر غنی‌سازی فرآیند آموزش و یادگیری است. برنامه درسی مورد توجه است. درس پژوهی مبتنی بر برنامه درسی است. هدف اساسی یادگیری معلم است.</p>	<p>عزیمت تئوری و عمل هدف: انجام پژوهش در حین عمل ماهیت: تفسیر داده‌ها بهسازی فرآیند آموزش و نتیجه بهتر در همه‌جا، هر سازمانی قابل اجرا است. بیشتر سیستماتیک گسترده می‌تواند فردی هم اجرا شود. نیاز به راهنمایی عمل خاصی ندارد. توجه به شناخت مسأله و بهسازی عمل در مدرسه و سازمان‌های مختلف به برنامه درسی، کاری ندارد هدف عمده شناسایی و حل کاربرد آن در عمل است.</p>

فعالیت‌های معلمان برای توسعه تدریس در دو کشور ژاپن و امریکا

تعریف درس پژوهی

درس پژوهی یک رویکرد توسعه حرفه‌ای با پژوهش تیمی در کلاس درس است که طی آن معلمان با یکدیگر برای تدوین طرح درس، اجرا و مشاهده نتایج، در جهت بهبود یادگیری دانش‌آموزان همکاری و مشارکت می‌نمایند.

اهداف

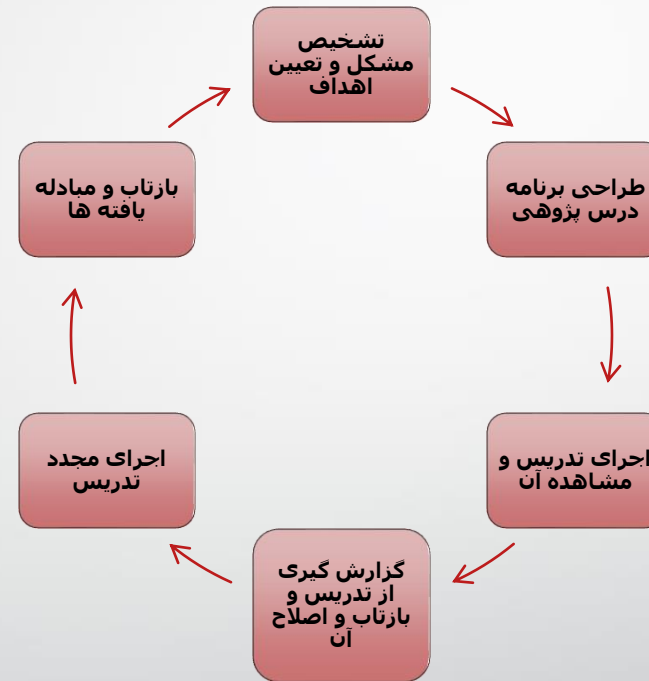
1. به سازی سبک های آموزش
2. تغییر فرهنگ مدارس ، به مثابه سازمان یادگیرنده
3. بررسی روش های بهبود ظرفیت مدارس برای یادگیری سازمانی
4. گسترش فرهنگ پژوهش مشارکتی معلمان برای تولید دانش حرفه ای و توسعه ی توانایی های آنها

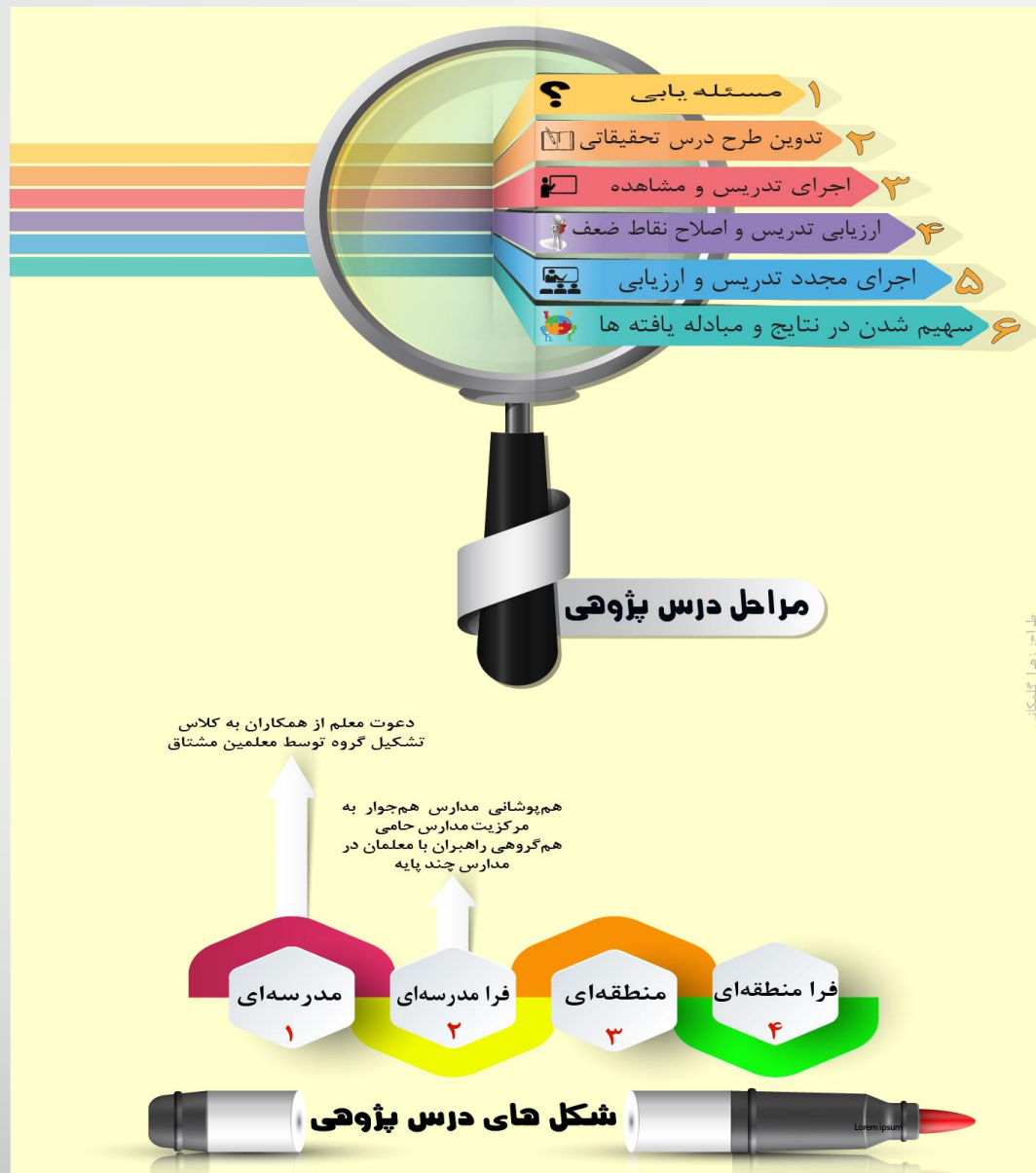
مراحل درس پژوهی

1. تبیین مساله
2. طراحی
3. اجرا (عمل)
4. بازاندیشی
5. یادگیری

- ✓ ابتدا معلمان مسایل آموزشی را بررسی می کنند و سوالات پژوهش در کلاس درس را تبیین می کنند.
- ✓ سپس طرحی برای انجام پژوهش مشارکتی خود پیشنهاد می کنند.
- ✓ آنگاه آن را به اجرا می گذارند و در عمل روند اجرا را به دقت مشاهده می کنند.
- ✓ سپس به ارزیابی و بازبینی فرآیند عمل انجام شده می پردازند.

مراحل درس پژوهی

تبیین مسأله

- درس پژوهی روش پژوهشی مشارکتی معلمان در کلاس درس و اقدامی برای توسعه حرفه ای آنان می باشد.
- در این پژوهش معلمان به منظور طراحی درس، اجرا، مشاهده و تحلیل نتایج در جهت بهبود یادگیری دانش آموزان فرصت می یابند تا
 - ✓ با یکدیگر همکاری، همیاری و مشارکت کنند
 - ✓ مسائل درون مدرسه و کلاس را واکاوی کرده تا جوابی بیابند و آن را در عمل بکار بینند
 - ✓ در پایان ارزیابی گروهی از عمل آموزشی یکدیگر داشته باشند .

تبيين مسأله

- در اين فرايند
 - ✓ معلمان موضوعی خاص را بر می گزينند
 - ✓ آن موضوع را به عنوان واحد کار طراحی، اجرا و ارزشیابی می کنند
 - ✓ و از محصول آن در تدریس بهتر استفاده می کنند.
- به این منظور کارگروهی برای هماهنگی برنامه های درسی و مسایل مربوط به به سازی آموزش در هر مدرسه تشکیل می گردد .
 - ✓ سرفصل مسائلی که این کمیته بر اساس بازبینی نتایج برنامه های آموزشی یک سال تحصیلی ارایه می دهد، موضوع پژوهشی معلمان در مدرسه را تعیین می کند.

تبیین مسأله

- مهم ترین سوالات پژوهشی در این مرحله با :
 - ✓ کالبد شکافی فرایندهای عمل آموزش و یادگیری و عوامل موثر بر آنها
 - ✓ و ارزیابی هدف های آموزشی تعیین شده،
 - ✓ کارکردهای هر یک از عناصر برنامه درسی،
 - ✓ نتایج به دست آمده از کلاس های درس پیشین
 - ✓ دشواری ها و چالش های پیش روی معلمان تعیین می شوند.

تبیین مسأله

▶ در این مرحله مدیران مدارس و معلمان و دیگر اعضای گروه با نگاهی انتقادی موقعیت تدریس و یادگیری را بر اساس استانداردها مورد بررسی قرار داده، نقاط ضعف و دشواریها را در این زمینه مشخص می‌سازند .

اغلب اطلاعات موجود از عملکرد تحصیلی و نتایج آزمونها یا مشکلات یادگیری مشترک مبنای تعیین مشکل می شود.

تبیین مسأله

- دانش‌آموزان در درک کدام مباحث و دروس مشکل دارند؟
- ابزار تشخیص این مشکل چه بوده است؟
- چه درصدی از دانش‌آموزان با مشکل موجود مواجهند؟
- چه موضوعاتی همیشه برای دانش‌آموزان در یادگیری و درک مشکل هستند؟
- چه موضوعاتی در درس دادن، معلم را دچار چالش می‌گرداند؟

روش تعیین اهداف و موضوعات

- معلمان در گروه درس پژوهی، هر یک موضوعات و اهداف را مشخص و سپس اولویت بندی می کنند.
- در این فرایند بیش از یک هدف ممکن است شناسایی شود.
- بهترین راه برای اولویت بندی این است که معلمان موضوعاتی را انتخاب کنند که نسبت به آن دغدغه بیشتری دارند .
- شیوه های گوناگونی برای بیان اهداف وجود دارد.

تعیین اهداف

مثال شماره یک

هدف پژوهش: رشد اعتماد به نفس دانش‌آموزان و تشویق آنان برای گرفتن مسئولیت‌ها جهت یادگیری خود و دیگران

ویژگی دانش‌آموزان کنونی:

وابسته به معلم، احساساتی، بی‌مسئولیت، بی‌تجربه،

ویژگی دانش‌آموزان آرمانی:

متفکران مستقل، متبحر در مهارت‌های پایه، توانا در کار با دیگران، یادگیرنده‌هایی خودانگیخته و دارای خودپنداره مثبت

تعیین اهداف

مثال شماره ۲

هدف پژوهش: درگیر ساختن دانش‌آموزان در فرایند یاددهی - یادگیری و اینکه چگونه بیاموزند و آنچه را که می‌دانند در شرایط جدید به کار گیرند.

ویژگی دانش‌آموزان کنونی:

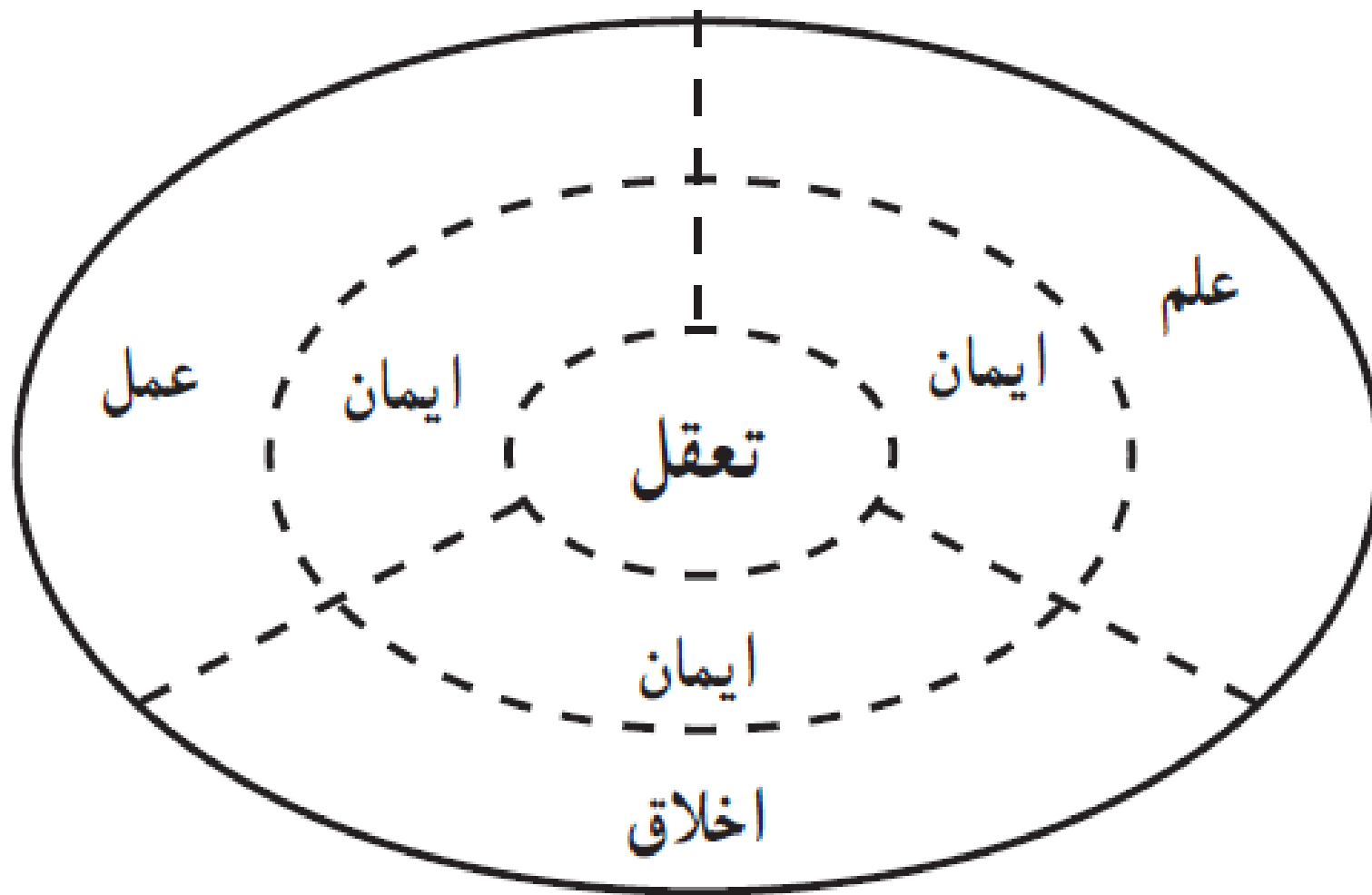
مشکل در بکارگیری آنچه می‌دانند، ارتباطات شفاهی را در حد رضایت‌بخش ندارند، توانایی قرار گرفتن در موقعیت‌های ناآشنا را ندارند، از مهارت‌های فراشناختی بهره‌چندانی ندارند.

ویژگی دانش‌آموزان آرمانی:

توانایی حل مسئله، متبحر در کاربرد فناوری، برخورداری از مهارت‌های ارتباطی خوب، به دنبال یادگیری در تمام طول عمر که می‌داند چگونه یاد بگیرد و چگونه بکار بندد.

ساحت‌های تربیت

رابطه با خلقت (طبیعت و ...) (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها) (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خداوند متعال	رابطه با خویشتن (با محوریت رابطه با خدا)	عرصه‌ها عناصر
				تعقل
				ایمان
				علم
				عمل
				اخلاق

شایستگی‌های پایه

۱- تعقل

- ۱- درک وجود خود، نیازها، توانمندی‌ها، ظرفیت‌ها و ابعاد هویت متعالی خویش؛
- ۲- بصیر نسبت به آثار و پیامدهای سبک زندگی خود؛
- ۳- تدبیر در صفات، افعال و آیات خداوند متعال به عنوان خالق هستی؛
- ۴- تدبیر در نظام خلقت و شگفتی‌های آن.

۲- ایمان

- ۱- ایمان آگاهانه به توحید، نبوت، معاد، امامت، عدل، عالم غیب و حیات جاودانه؛
- ۲- باور به ربوبیت و حضور حکیمانه همراه با لطف و رحمت خالق یکتا در عرصه هستی؛
- ۳- ایمان به انبیاء الهی، قرآن، پیامبر خاتم(ص)، ائمه معصومین علیهم السلام^۱ و ولایت مطلقه فقیه و نقش بی بدیل آنها در هدایت و رستگاری بشر؛
- ۴- باور به نقش دین مبین اسلام^۲ و نظامات آن به عنوان تنها مکتب جامع و کارآمد برای تحقق حیات طیبه؛
- ۵- ایمان به ارزشمندی، هدفمندی و قانونمندی خلقت و باور به زیبایی‌های جهان آفرینش به عنوان مظاهر فعل و جمال خداوند؛
- ۶- ایمان به هویت الهی انسان، کرامت او و توانمندی‌های جمعی و فردی انسان.

۳- علم

- ۱- شناخت خود، ظرفیت‌ها و هویت خویش؛
- ۲- شناخت حق تعالی، صفات، افعال و آیات الهی، معارف دینی و منابع آن؛
- ۳- علم نسبت به پدیده‌ها، روابط، رویدادها و قوانین جهان آفرینش و چگونگی برقراری ارتباط انسان با آن‌ها و بهره‌برداری بهینه از آنان؛
- ۴- علم نسبت به روابط، نقش‌ها، حقوق و وظایف خود و افراد و اهمیت آن‌ها در زندگی اجتماعی؛
- ۵- علم نسبت به گذشته و حال جوامع بشری به ویژه فرهنگ و تمدن اسلام و ایران؛
- ۶- آشنایی با ویژگی‌های نظام مردم سالار دینی و جایگاه و رسالت جهانی ایران اسلامی؛
- ۷- آشنایی با روش‌های رمزگشایی پدیده‌ها و رمزگردانی آن‌ها و ابراز آن به زبان زیباشناسی و

هنر.

۴- عمل

- ۱- عمل به آموزه‌های دینی و انجام آگاهانه و مؤمنانه واجبات و ترک محرمات؛
- ۲- به‌کارگیری ظرفیت‌های وجودی خود برای دستیابی به هویت متعادل و یکپارچه در مسیر رشد و تعالی خود و جامعه؛
- ۳- به‌کارگیری آداب و مهارت‌ها و سبک زندگی اسلامی - ایرانی؛
- ۴- به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در کار و زندگی؛
- ۵- بهره‌گیری از مهارت‌های پایه برای شکل‌دهی هویت حرفه‌ای آینده خود به‌صورت مولد و کارآفرین؛
- ۶- بهره‌گیری آگاهانه از یافته‌های علمی، هنری، فنی، حرفه‌ای و بهداشتی و زیستی و تلاش مؤثر برای تولید و توسعه آن‌ها؛
- ۷- حفظ و تعالی محیط زیست، میراث فرهنگی و سرمایه‌های طبیعی؛
- ۸- به‌کارگیری مهارت‌های زبان و ادبیات فارسی و زبان عربی به‌عنوان زبان دین؛
- ۹- به‌کارگیری مهارت‌های یک زبان خارجی در چارچوب بخش انتخابی (نیمه تجویزی) برنامه درسی، با رعایت اصل تثبیت و تقویت هویت اسلامی - ایرانی.

۵- اخلاق

- ۱- رعایت تقوی الهی در تمام شئون زندگی فردی و اجتماعی؛
- ۲- متعهد به ارزش‌های اخلاقی از جمله: صدق، صبر، احسان و رأفت، حسن خلق، حیا، شجاعت، خویشن‌داری، قدر شناسی، رضا، عدالت، قناعت، نوع دوستی و تکریم والدین و معلم در شئون و مناسبات فردی و اجتماعی؛
- ۳- ارزش قائل شدن برای کار و معاش حلال و داشتن روحیه تلاش مستمر؛
- ۴- ارزشمند دانستن عالم، علم آموزی و یادگیری مادام‌العمر؛
- ۵- تقدم بخشیدن منافع ملی بر گروهی و منافع جمعی بر فردی؛
- ۶- ارزش قائل شدن برای مخلوقات هستی و محیط زیست؛
- ۷- التزام به اصول و ارزش‌های اخلاقی در استفاده از علوم و فناوری‌های نوین.

اهداف تفصیلی رشته تربیت کودک

عناصر عرصه	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا (صقات خدا، آیات تکوینی، تشریحی، انبیاء و اولیای الهی)	رابطه با خلق خدا (سایر انسان ها) (خانواده، دوستان، همسایگان، محله، شهر، استان و جهان)	رابطه با خلقت (۱- طبیعت: زمین، آب، فضا، محیط زیست و... ۲- ماوراء طبیعت: حیات ابدی، جهان آخرت، ملائکه و...)
تعقل، تفکر و اندیشه ورزی (تامل، استدلال، استنباط، تجزیه و تحلیل، توجه، تدبیر، نقد، کشف، درک، حکمت، خلاقیت و پژوهش)	✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ توجه به اخلاق حرفه ای در انجام وظایف شغلی ✓ توجه به نقش خویش در فعالیت های گروهی ✓ -خلاقیت در استفاده از فن آوری های جدید مرتبط با وظایف شغلی ✓ درک خودباوری در خلق طرح ها و ایده ها در اجرای آموزش های کودکان پیش از دبستان ✓ -درک مسئولیت پذیری در اجرای وظایف محوله ✓ توجه به توسعه نشاط و امید در اجرای برنامه های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ درک جایگاه و وظایف شغلی خود (مربی کودک) ✓ - بررسی و حل مسائل موجود در رابطه با وظایف شغلی خود (مربی کودک) ✓ -درک فرآیند رشد همه جانبه کودک	✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ تفکر در نظام مند بودن خلقت کودک ✓ تفکر در آیات الهی برای یادگیری موثر کودک ✓ درک ویژگی های اخلاقی اسلامی در تربیت کودک ✓ -تجزیه و تحلیل آیات الهی و نشانه های خداوند در تربیت کودک ✓ توجه به احکام تربیتی اسلام در پرورش کودک ✓ تفکر در سیره تربیتی ائمه در پرورش کودک	✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ درک ارتباط موثر با والدین و همکاران در آموزش کودک ✓ تدبیر در کار تیمی یا در نظر گرفتن اخلاقی حرفه ای در آموزش کودک ✓ تفکر در حل خلاقانه مسائل آموزشی کودکان ✓ -تحلیل مسائل و مشکلات در مسئولیت پذیری کودکان ✓ تجزیه و تحلیل عملکردهای مطلوب آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ خلاقیت در پرورش رشد همه جانبه کودک	✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ تفکر در منابع خدادادی طبیعی در توسعه یادگیری کودک ✓ خلاقیت در کاربرد فناوری برای شناخت بهتر طبیعت در آموزش های پیش از دبستان ✓ خردورزی در استفاده بهینه از منابع خدادادی طبیعی در آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ تجزیه و تحلیل راه های ایجاد نشاط و امید برای استفاده درست از منابع طبیعی برای کودکان پیش از دبستان ✓ تجزیه و تحلیل نقش طبیعت در رشد همه جانبه کودک ✓ تفکر در نقش ارتباط موثر و کارگروهی در حفظ منابع طبیعی در تعلیم و تربیت کودک
	✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ ارزش گذاری به تفکر سیستمی در طراحی آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ اعتقاد به مدیریت زمان در اجرای فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ پذیرش خودباوری در شغل مربی کودک ✓ -نگرش خلاقانه به حل مسائل آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ ایمان و باور به وجدان کاری در انجام فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ علاقه به حقیقت جویی و قانونگرایی در آموزش کودکان ✓ علاقه به آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ ایمان به تاثیرات مثبت اعتقادات دینی خود در فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ باور داشتن نقش شغلی خود در تربیت انسانی شایسته	✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ باور به ارتباط موثر و کار تیمی در آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ نگرش مطلوب و مشارکت خانواده در تربیت کودک ✓ علاقه به آموزش خودباوری کودکان ✓ علاقه به ایجاد محیط با نشاط در اجرای فعالیت های آموزشی برای کودکان پیش از دبستان ✓ باور به نقش جامعه در تربیت کودک سالم ✓ التزام قلبی به اهمیت و تاثیر کار خود در رابطه با کودک، خانواده و جامعه	✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ باور به ارتباط موثر و کار تیمی در آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ نگرش مطلوب و مشارکت خانواده در تربیت کودک ✓ علاقه به آموزش خودباوری کودکان ✓ علاقه به ایجاد محیط با نشاط در اجرای فعالیت های آموزشی برای کودکان پیش از دبستان ✓ باور به نقش جامعه در تربیت کودک سالم ✓ التزام قلبی به اهمیت و تاثیر کار خود در رابطه با کودک، خانواده و جامعه	✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ نگرش مطلوب به استفاده بهینه از طبیعت در آموزش کودک ✓ باور به تاثیر کار گروهی در حفظ محیط زیست هنگام اجرای فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ پذیرش مسئولیت در حفظ منابع طبیعی هنگام اجرای فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ نگرش مطلوب به خلق روش های نو در حفظ محیط زیست هنگام اجرای فعالیت های آموزشی ✓ التزام قلبی به اهمیت آموزش کودکان در حفظ محیط زیست ✓ ارزش گذاری به نقش طبیعت در سازندگی کودک سالم برای جامعه سالم

عرصه عناصر	رابطه با خویشتن (روح، روان و جسم)	رابطه با خدا (صفات خدا، آیات تکوینی، تشریحی، انبیاء، اولیای الهی)	رابطه با خلق خدا (سایر انسان ها) (خانواده، دوستان، همسایگان، محله، شهر، استان و جهان)	رابطه با خلقت (۱- طبیعت، زمین، آب، فضا، محیط زیست و... ۲- ماوراء طبیعت: حیات ابدی، جهان آخرت، ملائکه و...)
<p>علم (کسب معرفت شناخت، بصیرت و آگاهی)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ شناخت روش های یادگیری - یاددهی نوین در آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ آگاهی از اصول ارتباط موثر و تاز گروهی در آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ آگاهی از کاربرد فناوری های جدید در آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ شناخت مسئولیت های آموزشی در ارتباط با پرورش کودک خودباوری به اصول و فرآیندهای تاثیرگذار روش های یادگیری پایه در زندگی خود ✓ کسب علم در پرورش رشد همه جانبه کودک ✓ تشریح فرآیندهای یاددهی و یادگیری در تعلیم و تربیت کودکان 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ آگاهی از مراحل رشد انسان به عنوان یکی از شگفتی های آفرینش خداوند ✓ شناخت اخلاق حرفه ای خود از دیدگاه اسلامی ✓ آگاهی از اخلاق اسلامی در آموزش کودکان پیش از دبستان ✓ شناخت ویژگی های انسان مومن و پرهیزکار در تعلیم و تربیت اسلامی کودکان ✓ آگاهی از احکام اسلام در رابطه با تربیت کودک ✓ آگاهی از سیره پیامبر و ائمه اطهار در رابطه با تربیت کودک 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ شناخت ارتباط موثر با همکاران در جهت آموزش مطلوب کودکان ✓ آگاهی از اصول مدیریت در اجرای فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ شناخت اصول و قوانین اخلاق اسلامی در برقراری ارتباط با همکاران، کودکان و والدین ✓ شناخت اصول آموزش خودباوری و مسئولیت پذیری در کودکان ✓ آگاهی از اصول تعلیم و تربیت کودکان پیش از دبستان ✓ شناخت مشکلات تربیتی و آموزشی کودکان پیش از دبستان 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ آگاهی از کاربرد فناوری های نو در به حداقل رساندن سدمات زیست محیطی هنگام انجام فعالیت های آموزشی کودکان ✓ شناخت روش های یاددهی - یادگیری حکله منابع زیست محیطی برای کودکان پیش از دبستان ✓ آگاهی از اصول مسئولیت پذیری حکله محیط زیست هنگام اجرای فعالیت های آموزشی برای کودکان پیش از دبستان ✓ شناخت روش های آموزش خلاق برای حکله محیط زیست در فعالیت های آموزشی پیش از دبستان ✓ آگاهی از آموزش کودکان در شناخت حکله محیط زیست بصیرت و آگاهی از نقش طبیعت در رشد همه جانبه کودک
<p>عمل (کار، تلاش، اطاعت، عبادت، مجاهدت، کار آفرینی، مهارت و...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ مهارت بهره برداری از فرآیندهای تیمی در فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ تلاش در به کارگیری فناوری های نو در آموزش های پیش از دبستان ✓ مهارت در به کارگیری روش های خلاق در آموزش های پیش از دبستان ✓ مسئولیت پذیری در انجام فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ مهارت در ایجاد نشاط و امید در طراحی فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ مهارت در اجرای فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ تلاش در طراحی محیط خلاق برای آموزش کودکان پیش از دبستان 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ تلاش در انجام فعالیت های یادگیری - یاددهی توکل بر خدا ✓ به کارگیری فضایل اخلاقی در ارتباطات بین فردی در فرآیند تاز ✓ به کارگیری اخلاق اسلامی در تربیت کودکان پیش از دبستان ✓ حضور فعال در فعالیت های خیرخواهانه در محیط آموزشی ✓ به کارگیری آداب و سلوک اسلامی در تربیت کودکان پیش از دبستان ✓ اجرای فعالیت های آموزشی در ارتباط با خداشناسی 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ تلاش در جهت ارتباط موثر با همکاران در آموزش های کودکان پیش از دبستان ✓ به کارگیری اصول مدیریت در اجرای فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ مهارت در حل خلاقانه مسائل و مشکلات آموزشی و تربیتی کودکان ✓ مجاهدت برای ایجاد خودباوری در کودکان پیش از دبستان ✓ به کارگیری مهارت های پرورشی در ارتقا، رشد همه جانبه تلاش در جهت آموزش به دیگران (کودک، خانواده، همکاران) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ کاربرد فناوری های نوین در به حداقل رساندن سدمات زیست محیطی در انجام فعالیت ها ✓ برقراری ارتباط موثر و تاز گروهی برای حکله محیط زیست در انجام فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ به کارگیری اصول و روش های پیشگیری از سدمات زیست محیطی مسئولیت پذیری در جهت حکله منابع طبیعی در محیط آموزشی ✓ استفاده بینه از منابع زیست محیطی در فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان ✓ تلاش در حکله محیط زیست در زمان اجرای فعالیت های آموزشی پیش از دبستان
<p>اخلاق (ترکیه، عاطفه و ملکات نفسانی)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ متعهد به یادگیری مادام العمر در آموزش های پیش از دبستان ✓ احترام به ارتباط و مشارکت در انجام وظایف محوله ✓ احترام به اخلاق حرفه ای در ارتباط با شغل خود ✓ متعهد به پرورش روحیه عدالت خواهی در کودکان ✓ ارزش گذاری به نقش مربی کودک در رشد و پرورش کودک سالم ✓ احترام به فرهنگ و عتجازهای جامعه در طراحی فعالیت های آموزشی کودکان پیش از دبستان 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ تمهد به اخلاق حرفه ای جهت رضایت خداوند متعال ✓ پایبندی به فضایل اخلاقی در تعلیم و تربیت اسلامی کودکان ✓ اهمیت به رشد و پرورش کودکانی سالم و توانمند جهت دستیابی به امانی از حیات طیبه ✓ پایبندی به انجام صحیح مسئولیت های محوله در تعلیم و تربیت کودکان به عنوان عبادت ✓ اهمیت به ارزش های دینی و مذهبی در تربیت کودک ✓ اهتمام به کسب روزی حلال در انجام وظایف محوله 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ ارزش گذاری به تعامل و ارتباط موثر با دیگران (همکاران، کودکان و والدین) ✓ پایبندی به اصول اخلاقی اسلامی در ارتباط با دیگران (همکاران، کودکان و والدین) ✓ مهرورزی به کودکان پیش از دبستان ✓ اهمیت به خودباوری کودکان پیش از دبستان ✓ پایبندی به اصول اخلاق حرفه ای و اسلامی در انجام وظایف محوله ✓ گسترش فرهنگ مسئولیت پذیری در تاز گروهی برای تعلیم و تربیت کودکان 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ شایستگی پایه ✓ شایستگی خاص دیگر حوزه های یادگیری ✓ پایبندی به حکله منابع طبیعی در آموزش های پیش از دبستان ✓ پرهیز از مصرف گرایی و اسراف در انجام وظایف محوله ✓ پرهیز از آلوده کردن محیط زیست در زمان اجرای فعالیت های آموزشی ✓ متعهد به ایجاد مسئولیت پذیری در کودکان برای حکله منابع طبیعی ✓ اهمیت به حکله بهداشت محیط زیست هنگام اجرای فعالیت های آموزشی ✓ متعهد به آموزش حکله منابع طبیعی برای کودکان

طراحی

- در این مرحله از درس پژوهی،
 - ✓ نخست همه ی معلمان، طی شرکت در بحث های گروهی در مورد سوالات پژوهشی مطرح شده، مثلاً بهبود تعامل بین معلم و دانش آموزان در فرآیند آموزش و یادگیری درس ریاضی به گفتگو می پردازند.
 - ✓ سپس در مورد محتوا و روش های تدریس استفاده شده در پایه های گوناگون برای موضوعات درس ریاضی بحث می کنند
 - ✓ در پایان به صورت مشارکتی به تهیه چند طرح درس معین برای به سازی روش های آموزش از طریق ترویج گفتگوی میان دانش آموزان می پردازند.

طراحی

در این مرحله سوالاتی به شرح زیر مورد توجه قرار می گیرند :

❖ چه موضوعی از دروس مورد مطالعه قرار می گیرد؟

❖ چه کسانی در اجرای کار همکاری می کنند؟

❖ چه امکاناتی مورد نیاز است؟

❖ ابزار گردآوری اطلاعات کدامند؟

❖ چه کسی درس را اجرا خواهد کرد؟

طراحی

در این مرحله سوالاتی به شرح زیر مورد توجه قرار می گیرند :

- ❖ نقادی چگونه انجام می شود؟
- ❖ درس چگونه ارائه می شود؟
- ❖ فرایند بهبود و پیشرفت کار چگونه تضمین می شود؟
- ❖ چه کسی کار را رهبری می کند؟
- ❖ زمان انجام چقدر است؟
- ❖ تدریس مؤثر دارای چه ابعادی است؟

اجرا

• در این مرحله، یکی از معلمان، طرح درسی که با مشارکت همکاران تهیه شده را در کلاس درس اجرا می کند

✓ سایر معلمان به عنوان مشاهده گرانی فعال در کلاس درس حضور می یابند.

✓ آنان هر آنچه در کلاس درس در جریان است به دقت مشاهده می کنند .

✓ با روش های گوناگون به جمع آوری داده های لازم پژوهشی می پردازند.

اجرا

- در این مرحله معمولاً هر شرکت کننده نقش ویژه ای در کلاس درس دارد.
- ✓ یک معلم به ضبط ویدیویی فعالیت های کلاس درس می پردازد.
- ✓ معلمی دیگر فرآیند آموزش و یادگیری را به طور کلی ارزیابی می کند.
- ✓ معلم دیگری روی مشاهده مدیریت کلاس درس متمرکزی شود.
- ✓ دیگری ممکن است فقط تعامل بین معلم و دانش آموزان خاصی را زیر نظر داشته باشد که به دلایل مسائل آموزشی، ذهنی، تربیتی یا میزان پیشرفت تحصیلی مشخص شده اند و احتمالاً نیاز به توجه، کمک و راهنمایی بیشتری دارند.
- ✓ و معلم دیگری تعامل بین دانش آموزان در گروه های یادگیری کوچک را مشاهده و به جمع آوری اطلاعات می پردازد.

بازاندیشی

- پس از تدریس، همه ی معلمان به صورت گروهی، مشاهدات خود را از کلاس درس با توجه به طرح درس مشارکتی اجرا شده به بحث می گذارند .
- و به دقت براساس طرح درس ارائه شده، سوالات پژوهشی و شواهد عینی که از مشاهده فعال کلاس درس به دست آورده اند به ارزیابی عمل انجام شده (تدریس) می پردازند .

بازاندیشی

● بحث پیرامون فرایند تدریس

✓ در این جلسه :هدف،موضوع تدریس،ابزاراستفاده شده، روش های آموزشی، مسائلی که توسط معلم در کلاس درس مطرح شده،جزئیات ارتباط کلامی بین معلم ودانش آموزان که از نوار به دقت پیاده شده است و ویژگی های فردی و فعالیت های یادگیری هریک از دانش آموزان در کلاس درس به بحث گذاشته می شود

بازاندیشی

- ارزیابی از شواهد و داده ها
- ✓ با توجه به شواهد و داده های جمع آوری شده از کلاس درس ارزیابی دقیقی از آنها ارزیابی می شود
- تجزیه تحلیل و پاسخ به سوالات
- ✓ تلاش می شود با تجزیه و تحلیل آنها پاسخی مناسب برای سوالات پژوهشی در کلاس درس پیدا شود.

یادگیری

- در این مرحله از درس پژوهی، معلمان با
- بازنگری و بازسازی طرح درس اجرا شده بر اساس مشاهده و بازاندیشی و بحث هایی راجع به آن،
- ✓ پیشنهادهای جدیدی برای به سازی فرایند آموزش و یادگیری ارائه می دهند .
- ✓ طرح درس های نوین بر اساس پیشنهادها ارائه ی می دهند .
- ✓ فرایند درس پژوهی را در چرخه جدید یادگیری دوباره آغاز می کنند .
- ✓ به آزمون تجربه های به دست آمده از عمل گذشته می پردازند .
- ✓ گام های عملی بعدی را بر اساس آنچه یادگرفته اند در راستای غنی سازی یادگیری و مدیریت کلاس درس اثربخش طراحی می نمایند .
- ✓ به ترویج آموخته های دانش حرفه ای معلمان در مدرسه با استفاده از گزارش های مکتوب، کاربردی و پژوهشی تهیه شده در فرایند تبیین مساله، طراحی، عمل، بازاندیشی، یادگیری می پردازند .

یادگیری

فرایند کیفی، گروهی و مشارکتی طراحی، عمل و بازاندیشی، معلمان را قادر به :

✓ یادگیری از یکدیگر - بهبود تدریس در عمل - ترویج یادگیری سازمانی می کند.

● همچنین این فعالیت ها به معلمان فرصت می دهد تا : توانایی های حرفه ای خود را ارتقا دهند. روابط خود را با دانش آموزان بهبود بخشند.

یادگیری

درس پژوهی معلمان را

- ✓ در انجام وظایف حرفه ای خود توانمندتر می سازد
- ✓ به افزایش ظرفیت مدارس برای ترویج یادگیری سازمانی از طریق مشارکت معلمان در پرورش حرفه ای خود، کمک می کند
- ✓ با تلاش در راستای بهبود تصمیم گیری مشارکتی ،
- ✓ تولید دانش حرفه ای اثربخش ،
- ✓ تبادل ایده ها و تجربه های فردی و گروهی
- ✓ و بازاندیشی در پیش فرض های ذهنی برای فراهم سازی اجتماع یادگیرنده ای که به طور مستمر به تولید "دانش به سازی یاری می رساند می پردازد .

خلاصه بحث

- با توجه به مطالب ارائه شده ، درس پژوهی به عنوان مدل اثربخش پرورش حرفه ای معلمان در مدرسه، قابلیت تغییر فرهنگ و محیط مدارس را برای ایجاد یادگیری سازمانی را دارد.
 - درس پژوهی به عنوان پژوهش مشارکتی معلمان در کلاس درس فرصت های یادگیری را فراهم می آورد تا کارگزارن آموزشی صرف نظر از موقعیت، پست سازمانی، جنسیت، سن و سنوات خدمت ، موضوع درسی که در آن تبحر دارند، و ...
 - ✓ با یکدیگر به تبادل تجربه آموزشی بپردازند،
 - ✓ و با برنامه ریزی گروهی و یادگیری مشارکتی،
 - ✓ ترویج بحث های چند جانبه حرفه ای
 - ✓ و بازاندیشی در الگوهای ذهنی و شیوه های عمل روزمره خود،
- به به سازی کانون های اساسی تربیت یعنی آموزش و یادگیری بپردازند و دانش به سازی تولید کنند.

خلاصه بحث

این یکی از اثربخش ترین فرایندهای توانمند سازی معلمان برای یاری رساندن به آنها برای

- ✓ یادگیری حین عمل
- ✓ غلبه بر ترس از تغییر
- ✓ ترویج خلاقیت و تفکر انتقادی
- ✓ به آفتاب افکندن پیش فرض های ذهنی است.

راهبردهایی برای ترویج درس پژوهی در عمل

- راهبردهای ترویج درس پژوهی به گسترش این ایده یاری می رساند که آموزش امری فرهنگی است و توانمند سازی معلمان در فرایند تغییر تدریجی سناریوهای آموزشی محقق می شود.
- این راهبردها همگان را برای یادگیری از یکدیگر تشویق می کند و تغییرات مداوم، خودپایداری و یادگیری محور را در مدرسه و کلاس درس بنیان می نهد.
- در این شرایط بیشتر معلمان به تدریج این احساس را پیدا می کنند که برای یادگیری به مدرسه می آیند و این پیش فرض رایج را که "وقتی من آموزش می دهم، دانش آموزانم یاد می گیرند" بازبینی می کنند و به تدریج به این بینش تازه می رسد که "وقتی من یاد می گیرم، دانش آموزانم یاد می گیرند."

برخی راهبردها برای ترویج درس پژوهی در عمل

1. گردهمایی در محیط های غیر رسمی و دوستانه برای گفتگوهای حرفه ای
2. ایجاد شبکه های ارتباطی اجتماعی برای سهیم شدن در ایده ها و تجربه های یکدیگر
3. تعیین نقش هر یک از شرکت کنندگان در پژوهش مشارکتی برای به سازی فرهنگ آموزش
4. بهره گیری از زبان مشترک در گفتگوهای حرفه ای و حوصله تا حصول فهم جمعی
5. توجه موزون به فرایندها و پیامدها
6. تبیین عینی و روشن زمینه های عمل مشترک
7. ترویج ارزش های حرفه ای مشترک برای توانمندسازی معلمان
8. ترویج هم عملی و فرهنگ مشارکت و تعامل
9. اندیشه ژرف در این مهم که تغییر زمان بر است و تداوم لازمه ی به سازی

مهم ترین عناصر فرهنگ حرفه ای نوین برای به سازی سبک های آموزش و یادگیری در کلاس درس :

- فعالیت های مشارکتی
- سهیم شدن در تجربه های یکدیگر
- ترویج تصمیم گیری مشارکتی
- آموختن از یکدیگر
- ترویج تفکر انتقادی
- غلبه بر ترس از یادگیری و هراس از اصلاح
- به سازی رهبری آموزشی
- طراحی و اجرای طرح درس های نوآورانه برای ترویج آموختن برای زیستن
- تامل در اندیشه و نیاز دانش آموزان
- مشاهده و ثبت دقیق داده های مربوط به پژوهش

و در آخر:

• درس معلمی، شناخت قابلیت ها، پرورش توانایی ها، و راهبری تک تک یادگیرندگان در فرایندهای "شدن" است.

✓ هدف اساسی این فرایند، تمرین پرواز (اندیشه ورزی) است، پرنده ها رفتنی اند.

بنابراین معلمی تنها عمل حرفه ای نیست، بلکه عاملی برای بسط عدالت اجتماعی و تسهیل کننده تغییر است.

معرفی منابع

- سرکارآرانی، محمدرضا (1396). درس پژوهی: ایده‌ای جهانی برای بهسازی آموزش و غنی‌سازی یادگیری. تهران، مرآت.
- برگمن، جان؛ سمز، آرون (2014). یادگیری معکوس. ترجمه: محمد عطاران و مریم فرهمند خانقاه (1396)، چاپ چهارم، تهران، مرآت.
- سرکارآرانی، محمدرضا (1400). مدارس یادگیرنده: درس‌کاوی ایده‌ای تازه برای پژوهش در فرآیند آموزش و یادگیری. ترجمه: افسانه حجتی طباطبایی، چاپ اول، تهران، مرآت.
- برای دسترسی به منابع بیشتر به لینک زیر رجوع کنید:
- https://www.google.com/search?q=%DA%A9%D8%AA%D8%A7%D8%A8+%D8%AF%D8%B1%D8%B3%E2%80%8C%D9%BE%DA%98%D9%88%D9%87%DB%8C&sxsrf=ACYBGNRewHedvoZOa8cqC4sDhhUrgHHsA:1577739053948&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=-tLwgoWZKCJm6M%253A%252Cb5f3vS6yEJCnCM%252C_&vet=1&usq=Al4_-kS2RvdVt-XXRL6wcGntWg4BTAtMCA&sa=X&ved=2ahUKewiuh-_-ng7mAhWSx4UKHcGuDmlOgQEwAHoECAoQBg#imgrc=-tLwgoWZKCJm6M:

خدایا:

دانشی ده تا آنچه را می توانم تغییر دهم، بشناسم
آرامشی ده تا آنچه را نمی توانم تغییر دهم، بپذیرم
پینشی ده تا تفاوت این دو را درک کنم.